

Bruksela, dnia 5.7.2017 r.
COM(2017) 368 final

KOMUNIKAT KOMISJI

**Stan realizacji wspólnej polityki rybołówstwa oraz konsultacje dotyczące uprawnień
do połowów na 2018 r.**

{SWD(2017) 256 final}

1. WPROWADZENIE

W niniejszym komunikacie przedstawiono przegląd aktualnej sytuacji dotyczącej wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb). Opisano w nim postępy w dążeniu do osiągnięcia zrównoważonego rybołówstwa, w szczególności zaś zapewnienia, by eksploatacja żywych zasobów morza prowadziła do odbudowy i utrzymania populacji poławianych gatunków powyżej poziomów pozwalających wytworzyć maksymalny podtrzymywalny połów, co przyczyni się również do osiągnięcia dobrego stanu środowiska w morzach europejskich do 2020 r.¹. Omówiono zmiany stanu stad, stan floty unijnej, wprowadzanie obowiązku wylądunku i postępy w zakresie decentralizacji². W komunikacie przedstawiono również zasady leżące u podstaw wniosków Komisji dotyczących uprawnień do połowów na 2018 r. Państwa członkowskie, komitety doradcze, inne zainteresowane strony i społeczeństwo proszone są o przedstawienie sugestii dotyczących tych kierunków polityki.

2. POSTĘPY W ZAKRESIE OSIĄGANIA ZRÓWNOWAŻONEGO RYBOŁÓWSTWA

W ciągu ostatnich kilku lat dokonano znaczących postępów w zakresie wdrażania reformy WPRyb z 2013 r.:

- **osiągnięcie celu dotyczącego MSY.** Zgodnie z najnowszą oceną dokonaną przez Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF), opartą na danych z 2015 r.³, 39 spośród 66 ocenionych stad z północno-wschodniego Atlantyku eksploatowano w granicach F_{MSY} (wynoszącej 59 %, przy czym w ubiegłym roku wynosiła ona 52 %). Średni wskaźnik śmiertelności połowowej ustabilizował się obecnie na poziomie około 1,0. W 2017 r. liczba całkowitych dopuszczalnych połowów (TAC) ustalona zgodnie z opinią dotyczącą MSY wzrosła do 44, co stanowi 61 % wszystkich połowów na północno-wschodnim Atlantyku;
- **odbudowa stad.** Średnia biomasa stada w północno-wschodnim Atlantyku wzrosła o 35 % w latach 2003–2015;
- **zwiększenie ogólnego wyniku gospodarczego.** Flota unijna odnotowała rekordowe zyski netto w wysokości 770 mln EUR w 2014 r., co stanowi wzrost o 50 % w stosunku do kwoty z 2013 r. wynoszącej 500 mln EUR;
- **lepsze zrównoważenie zdolności połowowej i uprawnień do połowów.** W ostatnich latach w całej UE uległa poprawie równowaga między zdolnością połowową a uprawnieniami do połowów. W latach 2007–2015 zdolność połowowa unijnej floty rybackiej stopniowo się zmniejszała, przy czym liczba statków rybackich spadła o 6 %, moc silnika o 14 %, a pojemność o 24 %;
- **kształtowanie planów wieloletnich zgodnie ze zreformowaną WPRyb.** Po przyjęciu w ubiegłym roku planu dotyczącego Morza Bałtyckiego Komisja

¹ Dyrektywa 2008/56/WE, Dz.U. L 164 z 25.6.2008, s. 19.

² Roczne sprawozdania Komisji dotyczące wykonywania obowiązku wylądunku oraz równowagi pomiędzy zdolnościami połowowymi flot a uprawnieniami do połowów, zgodnie z wymogami odpowiednio art. 15 ust. 14 i art. 22 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. (Dz.U. L 354 z 28.12.2013), włączono do dokumentu roboczego służb Komisji towarzyszącego niniejszemu komunikatowi.

2017-04_STECF 17-04: „Monitorowanie skuteczności wspólnej polityki rybołówstwa”, Ispra, Włochy, 27–31 marca 2017 r.

- zapropowała wprowadzenie planów wieloletnich w odniesieniu do stad rybnych w Morzu Północnym⁴ i małych gatunków pelagicznych w Adriatyku⁵;
- **decentralizacja zarządzania.** Zarządzanie WPRyb wyraźnie nabrało bardziej zdecentralizowanego charakteru, opartego m.in. na planach wieloletnich i aktach delegowanych przyjętych w ramach regionalizacji.
 - **zobowiązania na rzecz Morza Śródziemnego i Morza Czarnego.** Osiągnięto ważne porozumienia polityczne na rzecz uzyskania zrównowżenia środowiskowego, stabilności gospodarczej i zrównoważonego rozwoju społecznego – w odniesieniu do Morza Śródziemnego dzięki deklaracji ministerialnej Medfish4Ever⁶ oraz w odniesieniu do Morza Czarnego dzięki deklaracji bukareszteńskiej⁷.

Pomimo tych postępów potrzebne są dalsze wysiłki, w szczególności w celu obniżenia wysokich poziomów przełowienia w przypadku Morza Śródziemnego, zmniejszenia liczby poszczególnych stad eksploatowanych powyżej poziomu F_{MSY} w przypadku północno-wschodniego Atlantyku oraz wykonywania obowiązku wyładunku.

2.1. Postępy w zakresie osiągnięcia poziomu F_{MSY}

Poczyniono dalsze postępy na rzecz zgodności poziomów zasobów połowowych z F_{MSY} ⁸. We wszystkich regionach, gdzie obowiązują TAC, odsetek połowów przekraczających poziom F_{MSY} znacznie zmalał. Połowy w porównaniu z F_{MSY} wynosiły 99 % w 2015 r. (spadek z 158 % w 2003 r. i 129 % w 2008 r.). W ujęciu ogólnym nadmierna eksploatacja uległa radykalnemu ograniczeniu na wszystkich obszarach (z wyjątkiem Morza Śródziemnego i Morza Czarnego).

Bardziej szczegółowy podział przedstawiono poniżej.

Jeżeli chodzi o stada będące przedmiotem konsultacji państw nadbrzeżnych, w 2016 r. TAC dla makreli podniesiono o 14 %. Uprawnienia do połowów w wysokości nieco ponad 1 mln ton w odniesieniu do wszystkich stron prowadzących połowy wynikały z zastosowania długoterminowej strategii zarządzania uzgodnionej pomiędzy stronami (UE, Norwegią i Wyspami Owczymi). Analiza porównawcza zostanie przeprowadzona w tym roku. TAC w przypadku błękitka północnego ustalono zgodnie z F_{MSY} , w wyniku czego nastąpił gwałtowny wzrost do 1,3 mln ton. Zainteresowane państwa nadbrzeżne porozumiały się w sprawie nowej strategii na rzecz błękitka północnego, zgodnej z F_{MSY} . Jeżeli chodzi o śledzia stada atlantycko-skandynawskiego, wszystkie strony zgodziły się na wprowadzenie ogólnego limitu połowowego poniżej F_{MSY} (zgodnie ze strategią obowiązującą od 1999 r.). Umożliwiło to znaczący wzrost TAC w północno-wschodnim Atlantyku do prawie 650 000 ton.

⁴ COM/2016/0493 final – 2016/0238 (COD).

⁵ COM/2017/097 final – 2017/043 (COD).

⁶ <https://ec.europa.eu/fisheries/sites/fisheries/files/2017-03-30-declaration-malta.pdf>

⁷ W październiku 2016 r. GFCM zorganizowała posiedzenie wysokiego szczebla w sprawie zarządzania rybołówstwem Morza Czarnego. Podczas konferencji przyjęto deklarację bukareszteńską, w której podkreślono potrzebę wspólnych podejść opartych na współpracy państw nadbrzeżnych w celu rozwiązania kwestii związanych z rybołówstwem Morza Czarnego.

⁸ 2017-04_STECF 17-04.

TAC dotyczące **Morza Bałtyckiego** na 2017 r. były zgodne z planem wieloletnim⁹. TAC w przypadku śledzia i gładzicy są zgodne z F_{MSY} ; TAC w przypadku szprota i łososia atlantyckiego są poniżej poziomu F_{MSY} . Istnieją poważne obawy co do wielkości zachodniego stada dorsza atlantyckiego, więc TAC na 2017 r. został ograniczony o 56 %. Przyjęto inne środki wspierające na rzecz odbudowy tego stada. Przyjęto ograniczenia TAC w odniesieniu do wschodniego stada dorsza atlantyckiego (25 %) i łososia w Zatoce Fińskiej (20 %) w ramach zasady ostrożnego zarządzania zasobami oraz w odniesieniu do śledzia w Zatoce Ryskiej (11 %). TAC w odniesieniu do stada łososia w basenie głównym jest zgodny z MSY i w ostatnich latach utrzymuje się na tym samym poziomie; wraz z ograniczeniem liczby nieraportowanych połowów i wprowadzeniem krajowych środków odnoszących się do konkretnych rzek działania te przyczyniły się do wzrostu liczby powracających ryb w okresie tarła.

Następuje poprawa pod względem wielkości stad w **Morzu Północnym** – 59 % wyładunków pochodzi z eksploatacji stad zarządzanych w sposób zrównoważony. Zgodnie z F_{MSY} podwyższono TAC dla soli o 21 %; TAC dla homarca został podwyższony o 46 %. Poziomy połowu czarniaka są poniżej F_{MSY} ; jego TAC jest wyższy o 53 %. Zgodnie z opinią dotyczącą F_{MSY} w przypadku płamiaka TAC został ograniczony o 45 %. Oczekuje się, że wielkość stada wzrośnie dzięki większej liczebności uzupełnienia w ciągu ostatnich kilku lat. Zarówno dorsz atlantycki, jak i witlinek nadal są poławiane na poziomach nieznacznie przekraczających F_{MSY} , lecz poziomy ich połowu są zgodne z MSY $B_{TRIGGER}$. Poziomy połowów gładzicy i soli utrzymują się poniżej F_{MSY} .

Na **wodach północno-zachodnich** północne stado morszczuka nadal się rozrasta i TAC został podwyższony o 10 % zgodnie z F_{MSY} . Stado to zajmuje coraz większy obszar Morza Północnego. Wielkość stad śledzia w Morzu Celtyckim i Morzu Irlandzkim utrzymuje się w bezpiecznych granicach biologicznych, ale ich TAC zostały obniżone odpowiednio o 6 % i 10 %, co odzwierciedla tendencje występujące w stadach. TAC w odniesieniu do homarca na obszarze VII został podwyższony o 9 %, przy czym największy wzrost wynoszący 68 % dotyczył homarca w Porcupine Bank. TAC dla soli we wschodniej części Kanału La Manche został ograniczony o 16 % zgodnie z zatwierdzonym przez STECF podejściem w zakresie zarządzania sektorem; w odniesieniu do tego rodzaju połowów ustanowiono dodatkowe środki ochronne. TAC dla zachodniego stada ostroboka został ograniczony o 23 %.

W wodach na zachód od Szkocji 63 % wyładunków pochodzi z połowu stad zarządzanych w sposób zrównoważony. W Morzu Irlandzkim wskaźnik ten wynosi 55 %. W przypadku tego ostatniego akwenu występują istotne problemy, ponieważ zarówno stada dorsza atlantyckiego, jak i witlinka, które w nim występują, zostały poważnie uszczuplone. Śmiertelność połowowa dorsza atlantyckiego utrzymuje się na poziomie znacznie przekraczającym F_{MSY} . Witlinek jest obecnie poławiany na poziomach znacznie niższych niż poziom F_{MSY} , ale jak dotąd nic nie wskazuje na odbudowę jego zasobów.

W przypadku Morza Celtyckiego 37 % wyładunków jest na poziomie zrównoważonym. Przy ustalaniu uprawnień do połowów w dalszym ciągu występuje problem połowu

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1139 z dnia 6 lipca 2016 r. ustanawiające wieloletni plan w odniesieniu do stad dorsza, śledzia i szprota w Morzu Bałtyckim oraz połowów eksploatujących te stada, zmieniające rozporządzenie Rady (WE) nr 2187/2005 i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1098/2007, Dz.U. L 191 z 15.7.2016, s. 1.

wielogatunkowego dorsza atlantyckiego, plamiaka i witlinka. TAC w odniesieniu do witlinka i plamiaka został podwyższony odpowiednio o 21 % i 7 % przy jednoczesnym ograniczeniu TAC w odniesieniu do dorsza atlantyckiego o 38 %. Zasoby witlinka są eksploatowane poniżej F_{MSY} , a zasoby plamiaka są eksploatowane powyżej F_{MSY} , chociaż wielkość stada przewyższa $MSY_{B_TRIGGER}$. Zasoby dorsza atlantyckiego w Morzu Celtyckim uległy przetrzebieniu i połowy tego gatunku przekraczają F_{MSY} . Problem polega na tym, że dorsz atlantycki jest poławiany w ramach szeregu połowów wielogatunkowych, podczas których większa selektywność w odniesieniu do dorsza atlantyckiego będzie prowadzić również do zmniejszenia połowów innych gatunków docelowych.

W wodach atlantyckich u wybrzeży Półwyspu Iberyjskiego i w Zatoce Biskajskiej 68 % całkowitej liczby wyładunków pochodzi z połowu stad zarządzanych w sposób zrównoważony. TAC w odniesieniu do żabnicy został podwyższony o 54 % zgodnie z opinią dotyczącą F_{MSY} . Od kilku lat sola w Zatoce Biskajskiej jest objęta podejściem w zakresie zarządzania sektorem, które STECF uznał za zrównoważone. Dzięki tej inicjatywie sektorowej powyższy TAC na 2017 r. pozostaje na niezmiennym poziomie. W przypadku smuklicy (występującej w Zatoce Biskajskiej i na wodach zachodnich), w odniesieniu do której Międzynarodowa Rada Badań Morza (ICES) po raz pierwszy wydała opinię dotyczącą F_{MSY} , TAC został obniżony o jedną czwartą. TAC w odniesieniu do zasobów morszczuka australijskiego nieznacznie obniżono, ale ryba ta jest nadal poławiana powyżej poziomu F_{MSY} . Sardela europejska w Zatoce Biskajskiej jest poławiana w sposób zrównoważony, a wielkość stada ostroboka na obszarze IX utrzymuje się w bezpiecznych granicach biologicznych; jego TAC został podwyższony o 7 %.

Uprawnienia do połowów w odniesieniu do **stad głębokowodnych** stanowią mniej niż 1 % wszystkich wyładunków w UE. Są one ustalane w cyklu dwuletnim, przy czym TAC ustalono na lata 2017 i 2018. TAC w odniesieniu do buławika czarnego na wodach północno-zachodnich ustalono zgodnie z F_{MSY} . W przypadku wszystkich pozostałych stad dane lub oceny są ograniczone. Niektóre z nich wciąż stanowią poważne wyzwania z uwagi na swoją niską produktywność.

W przypadku **Morza Śródziemnego i Morza Czarnego** dążenie do osiągnięcia F_{MSY} stanowi w dalszym ciągu wyzwanie, na które składa się wiele powodów:

- duża liczba statków należących do floty łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego, w odniesieniu do których metody kontroli, egzekwowania prawa, monitorowania i raportowania połowów (wyładunków i odrzutów) są niewystarczające;
- wielogatunkowy charakter połowów;
- podział stad ryb pomiędzy państwa członkowskie i państwa niebędące państwami członkowskimi, co sprawia, że osiągnięcie celów WPRyb stanowi jeszcze większe wyzwanie; oraz
- fakt, że liczba stad ryb ocenianych co roku (około 35) uznawana jest za bardzo niską.

W przypadku Morza Śródziemnego poziom przełowienia jest co do zasady od dwóch do trzech razy wyższy niż F_{MSY} ¹⁰ w ujęciu ogólnym. Pomimo niedawnej poprawy sytuacji stan wielu stad pozostaje nieznanym. W przypadku stad takich ryb jak morszczuk,

¹⁰ Zob. szczegółowe informacje w dokumencie roboczym służb Komisji.

barwena¹¹, żabnica afrykańska i błękitek północny obecne wskaźniki śmiertelności połowowej sześciokrotnie przekraczają F_{MSY} . Komisja pracuje nad sprawniejszym gromadzeniem danych dotyczących wszystkich przedmiotowych stad i zwróciła się do STECF o opinię w sprawie nowych stad¹².

Na niewielkiej liczbie łowisk na Morzu Śródziemnym stada są eksploatowane na poziomie zgodnym z dążeniem do osiągnięcia F_{MSY} , a floty wykazują postępy, szczególnie pod względem wyładunku (stada głębokowodnej krewetki pospolitej i barweny w południowym i środkowym Morzu Tyrreńskim).

W tych warunkach realizacja celu WPRyb polegającego na osiągnięciu F_{MSY} w przypadku wszystkich stad do 2020 r. będzie wymagała bardziej trwałych wysiłków. Oznacza to konieczność współpracy z międzynarodowymi partnerami UE za pośrednictwem GFCM, intensyfikacji wysiłków na rzecz aktualizacji krajowych planów zarządzania zgodnych z celami WPRyb oraz odzwierciedlenia wystarczającego poziomu ambicji w kolejnych wieloletnich planach zarządzania. Potrzebny jest również większy wysiłek:

- w celu zacieśnienia współpracy w ramach basenów morskich – przykładowo w Zatoce Lwiej;
- w celu przyjęcia ambitnych przejściowych środków ochronnych na nadmiernie eksploatowanych łowiskach;
- aby rozwijać i wdrażać założenia i cele uzgodnione w maltańskiej deklaracji ministerialnej MedFish4Ever z marca 2017 r., dotyczącej gromadzenia danych, oceny naukowej, zarządzania rybołówstwem opartego na ekosystemie, walki z nielegalnymi, nieraportowanymi i nieuregulowanymi (NNN) połowami, tradycyjnego łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego oraz koordynacji na Morzu Śródziemnym;
- na Morzu Czarnym, w odniesieniu do którego należy wykorzystać deklarację bukareszteńską z października 2016 r. w celu rozwiązania poważnych problemów, w tym połowów NNN.

W ramach Międzynarodowej Komisji ds. Ochrony Tuńczyka Atlantyckiego (ICCAT)¹³ przyjęto TAC na 2017 r. W odniesieniu do tuńczyka błękitnopłetwego na wschodnim Atlantyku i Morzu Śródziemnym. TAC odzwierciedlał najlepsze dostępne informacje naukowe opierające się na zmianie opinii dotyczącej stada z 2014 r. Wysokie poziomy biomasy – prawdopodobnie najwyższe w historii – umożliwiły zwiększenie TAC o 25 % w porównaniu z 2016 r.

W listopadzie 2016 r. ICCAT przyjęła również zalecenie ustanawiające wieloletni plan odbudowy zasobów włócznika od 2017 r., którego celem jest osiągnięcie B_{MSY} w 2031 r. z prawdopodobieństwem wynoszącym co najmniej 60 %. W planie tym ustalono TAC na 2017 r. na poziomie 10 500 ton. Jest to znacząca zmiana, biorąc pod uwagę, że stado włócznika jest jednym z najbardziej przełowionych stad na Morzu Śródziemnym.

¹¹ Z wyjątkiem barweny w południowym i środkowym Morzu Tyrreńskim.

¹² (STECF) – Oceny dotyczące Morza Śródziemnego z 2016 r. – część 2 (STECF-17-06).

¹³ Zalecenie ICCAT 14–04 zmieniające zalecenie ICCAT 13–07 dotyczące ustanowienia wieloletniego planu odbudowy zasobów tuńczyka błękitnopłetwego we wschodnim Atlantyku i w Morzu Śródziemnym transponowane do przepisów UE rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1627 z dnia 14 września 2016 r. w sprawie wieloletniego planu odbudowy zasobów tuńczyka błękitnopłetwego we wschodnim Atlantyku i w Morzu Śródziemnym oraz uchylecia rozporządzenia Rady (WE) nr 302/2009, Dz.U. L 252 z 16.9.2016, s. 1.

W przypadku połowów turbota na Morzu Czarnym od 2018 r. umawiające się strony GFCM oraz współpracujące państwa niebędące umawiającymi się stronami zobowiązały się do nieprzekraczania poziomu uprawnień do połowów przydzielonych na lata 2013–2015¹⁴. Państwa, które nie stosują systemu kwot produkcyjnych, nie będą przekraczać poziomu połowów ani poziomu nakładu połowowego wykorzystywanych w latach 2013–2015.

2.2. Tendencje w zakresie biomasy

Zarówno ICES, jak i STECF udostępniają informacje dotyczące tendencji w zakresie biomasy stada tarłowego na północno-wschodnim Atlantyku, a STECF również na Morzu Śródziemnym. Analiza wskazuje, że średnia wartość biomasy w północno-wschodnim Atlantyku w 2015 r. była o 35 % wyższa niż w 2003 r. Mniej wyraźna tendencja wzrostowa występuje w przypadku stad, co do których istnieje niewiele danych. Natomiast w Morzu Śródziemnym średnia wartość biomasy spadła w latach 2003–2014 o 20 %.

Odsetek stad, których wielkość utrzymuje się w bezpiecznych granicach biologicznych, wzrasta również w przypadku północno-wschodniego Atlantyku. W 2015 r. 68 % stad zaklasyfikowano jako utrzymujące się w bezpiecznych granicach biologicznych. Jest to niemalże dwukrotność wartości zaledwie 35 % osiągniętej w 2003 r.

2.3. Wynik gospodarczy floty unijnej

W ostatnim rocznym sprawozdaniu gospodarczym sporządzonym przez STECF potwierdzono, że wynik gospodarczy floty unijnej znacząco się poprawił w ciągu ostatnich lat. Wstępne dane za 2015 r. wskazują na ciągłą poprawę, a prognozy gospodarcze na lata 2016 i 2017 pozostają optymistyczne. Wartość dodana brutto floty unijnej, tj. wkład sektora rybołówstwa w gospodarkę poprzez wynagrodzenia i zysk brutto ze sprzedaży, wyniósł w 2014 r. 3,7 mld EUR. Jest to znaczący wzrost w stosunku do poprzednich lat. W ciągu ostatnich lat wzrosła również przeciętna wysokość wynagrodzeń w ramach floty unijnej, natomiast ogólny wskaźnik zatrudnienia nadal spada.

Ogólnie wydaje się, że przyczyną poprawy wyników są: a) wzrost dochodów oraz b) ograniczenie lub ustabilizowanie kosztów połowu. Tego rodzaju tendencje dotyczące kosztów wynikają ze stosunkowo niskich cen paliw i tendencji spadkowych w zapotrzebowaniu na paliwo oraz intensywności zużycia paliwa, ponieważ obecnie skuteczność działania wielu flot unijnych jest większa. Pomimo takiego ogólnego postępu gospodarczego wyniki znacząco się różnią w poszczególnych regionach, państwach członkowskich i na poszczególnych łowiskach. Floty Morza Północnego i północno-wschodniego Atlantyku osiągają zwykle lepsze wyniki niż floty Morza Śródziemnego i Morza Czarnego. W najnowszych badaniach i publikacjach naukowych¹⁵ sugeruje się, że flota unijna mogłaby znacząco poprawić swój wynik gospodarczy, gdyby

¹⁴ Zalecenie GFCM/40/2016/6 dotyczące naukowego monitorowania i kontroli połowów turbota na Morzu Czarnym oraz zarządzania nimi (GSA29).

¹⁵ *The Sunken Billions Revisited: Progress and Challenges in Global Marine Fisheries*, World Bank; *Sustainability now or later? Estimating the benefits of pathways to maximum sustainable yield for EU Northeast Atlantic fisheries*, „Marine Policy” 72 (2016), s. 40–47.

nastąpiła odbudowa biomasy wszystkich eksploatowanych stad do poziomów MSY. Sugeruje się w nich również¹⁶, że im wcześniej wskaźniki śmiertelności połowowej zostaną obniżone do poziomu F_{MSY} , tym szybciej zwiększą się korzyści floty unijnej.

2.4. Decentralizacja

W ramach nowej WPRyb promuje się decentralizację zarządzania rybołówstwem, polegającą na regionalnych planach wieloletnich i aktach delegowanych przyjętych w ramach regionalizacji.

2.4.1. Plany wieloletnie

Plany wieloletnie stanowią jeden z głównych instrumentów umożliwiających osiągnięcie celów nowej WPRyb. Obejmują one między innymi cel polegający na połowach w ramach maksymalnego podtrzymywalnego połowu oraz termin osiągnięcia tego celu, środki do celów wdrożenia obowiązku wyładunku i, w stosownych przypadkach, środki ochronne obejmujące działanie zaradcze.

Ważnym krokiem w tym kierunku było przyjęcie planu wieloletniego dla Morza Bałtyckiego w 2016 r. Prowadzone są prace legislacyjne nad planami wieloletnimi dotyczącymi gatunków dennych w Morzu Północnym oraz gatunków pelagicznych w Adriatyku.

Dnia 3 sierpnia 2016 r. Komisja zaproponowała wprowadzenie planu wieloletniego dotyczącego stad ryb dennych w Morzu Północnym. Celem tego wniosku jest zapewnienie połowów stad na zrównoważonych poziomach i u jego podstawy leżą te same główne zasady co w przypadku planu dotyczącego Morza Bałtyckiego.

W lutym 2017 r. Komisja przyjęła również wniosek dotyczący planu wieloletniego zarządzania stadami małych gatunków pelagicznych w Adriatyku. Ocenia się, że adriatyckie stada sardeli europejskiej i sardynki europejskiej są nadmiernie eksploatowane i szacuje się, że ich poziomy biomasy są rekordowo niskie. Zgodnie z najnowszą opinią naukową istnieje ryzyko, że sardela europejska i sardynka europejska zostaną wyniszczone, o ile nie zostaną podjęte szybkie działania¹⁷. W proponowanym planie ustanowiono docelowe wskaźniki śmiertelności połowowej dla obydwu stad. Stanowi to zmianę w zakresie zarządzania małymi gatunkami pelagicznymi w kierunku podejścia opartego na ustalonych uprawnieniach do połowów.

2.4.2. Akty delegowane przyjęte w ramach regionalizacji

W ramach WPRyb wprowadzono regionalizację, aby nadać kształt szeregowi środków przyjętych za pośrednictwem aktów delegowanych, w szczególności środków ochronnych potrzebnych do celów spełnienia obowiązków określonych w unijnych przepisach w dziedzinie środowiska oraz planach w zakresie odrzutów. W przypadku zastosowania regionalizacji państwa członkowskie UE mające bezpośredni interes w zarządzaniu mogą przekazywać wspólne rekomendacje na rzecz przyjęcia przez Komisję aktów delegowanych.

¹⁶ W symulacjach tych kluczowe czynniki zewnętrzne, takie jak wahania środowiskowe, lub czynniki gospodarcze, takie jak paliwo, utrzymują się na stałym poziomie.

¹⁷ Warsztaty GFCM w zakresie oceny strategii zarządzania, luty 2017 r.

Regionalizacja odegrała istotną rolę we wprowadzaniu obowiązku wyładunku – wspólne rekomendacje państw członkowskich miały wkład w przyjęcie 15 planów w zakresie odrzutów, przy czym niektóre spośród nich przyczyniły się do przyspieszenia wdrażania obowiązku wyładunku w porównaniu z terminami określonymi w przepisach. Plany te zawierają szczegółowe informacje dotyczące wdrożenia obowiązku wyładunku, w tym wyłączeń, jeżeli opierają się one na opinii naukowej.

Wspólne rekomendacje dotyczące środków ochronnych w zakresie rybołówstwa na poziomie regionalnym zgodnie z art. 11 rozporządzenia w sprawie WPRyb były mniej liczne, lecz Komisja otrzymała siedem tego rodzaju rekomendacji dotyczących Morza Północnego i Morza Bałtyckiego. Kluczowym przesłaniem śródziemnomorskiej deklaracji ministerialnej z marca 2017 r. jest zobowiązanie do podjęcia szerzej zakrojonych działań na rzecz ustanowienia morskich obszarów chronionych również w tym basenie morskim.

Komitety doradcze, organizacje zainteresowanych stron, składające się z przedstawicieli sektora i innych grup interesów w proporcji 60:40, odegrały kluczową rolę w regionalizacji. Ich zadaniem jest przedstawianie Komisji i zainteresowanym państwom członkowskim rekomendacji i sugestii w sprawach odnoszących się do zarządzania rybołówstwem i do aspektów społeczno-ekonomicznych oraz ochronnych rybołówstwa i akwakultury. Państwa członkowskie muszą zasięgać opinii komitetów doradczych w kwestiach wspólnych rekomendacji, które sporządzają w ramach regionalizacji. W sumie liczba rekomendacji w latach 2013–2016 wzrosła o ponad jedną trzecią. Ponadto trzy komitety doradcze powołane w ramach zreformowanej WPRyb – w odniesieniu do Morza Czarnego, rynków i akwakultury – osiągnęły obecnie pełną sprawność operacyjną, przyczyniając się do zwiększenia zakresu uczestnictwa zainteresowanych stron w unijnych procesach konsultacyjnych i decyzyjnych.

2.5. Obowiązek wyładunku

Obecnie wszystkie połowy na Morzu Bałtyckim i Morzu Czarnym, jak również połowy gatunków pelagicznych i przemysłowych na wszystkich wodach UE, podlegają obowiązkowi wyładunku. Jeżeli chodzi o sytuację regionalną, 82 % wszystkich TAC na Morzu Północnym podlega obecnie obowiązkowi wyładunku. Na wodach północno-zachodnich odsetek ten wynosi 86 %, a na wodach południowo-zachodnich 77 %. Jeżeli chodzi o ilość ryb dennych podlegających obowiązkowi wyładunku, ich odsetek wynosi 28 % na Morzu Północnym, 46 % na wodach północno-zachodnich oraz 27 % na wodach południowo-zachodnich. Chociaż wykonanie obowiązku wyładunku przyniosło znaczne korzyści pod względem połowów dennych na wodach północno-zachodnich, należy podjąć bardziej skoordynowane wysiłki w odniesieniu do połowów gatunków dennych na Morzu Północnym i na wodach południowo-zachodnich.

Na Morzu Śródziemnym, w przypadku którego obowiązek wyładunku ma zastosowanie do gatunków objętych minimalnymi rozmiarami odniesienia do celów ochrony, 29 % wszystkich wyładunków podlega obecnie obowiązkowi wyładunku. Biorąc pod uwagę połowy, odsetek ten wynosi 82 % w odniesieniu do małych gatunków pelagicznych i 17 % w odniesieniu do gatunków dennych (w tym mięczaków). Większość połowów w ramach rybołówstwa małych gatunków pelagicznych podlega obowiązkowi wyładunku, chociaż potrzebne są dalsze prace w celu skutecznego objęcia połowów dennych obowiązkiem wyładunku do 2019 r.

Od 2017 r. na Morzu Czarnym obowiązek wyładunku obejmuje wszystkie połowy gatunków objętych TAC, tj. szprota i turбота.

Komisja ma obowiązek składania corocznych sprawozdań, obejmujących konkretne informacje dotyczące wykonywania obowiązku wyładunku¹⁸. Pierwsze sprawozdanie, przyjęte w 2016 r.¹⁹, dotyczyło obowiązku wyładunku obejmującego gatunki pelagiczne i Morze Bałtyckie w 2015 r. Drugie sprawozdanie zawarte w dokumencie roboczym służb Komisji towarzyszącym niniejszemu komunikatowi zawiera aktualne informacje dotyczące wykonania obowiązku wyładunku w 2016 r., w którym rozszerzono zakres obowiązku wyładunku na niektóre połowy gatunków dennych na Morzu Północnym i Atlantyku. Opiera się ono na informacjach uzyskanych od państw członkowskich, komitetów doradczych i Europejskiej Agencji Kontroli Rybołówstwa (EFCA).

W sprawozdaniach państw członkowskich generalnie podkreślono szereg wyzwań wymagających wspólnych wysiłków sektora i administracji. Komisja będzie kontynuowała starania, aby przedyskutować z państwami członkowskimi i sektorem sposób wykorzystania dostępnych narzędzi w celu złagodzenia efektów dławiących oraz wyeliminowania problemów związanych z wprowadzaniem do obrotu połowów niewymiarowych. Sektor i państwa członkowskie powinny również zwiększyć wysiłki na rzecz poprawy jakości danych dotyczących odrzutów, aby umożliwić ocenę praktycznych skutków obowiązku wyładunku, a także wdrożyć niezbędne narzędzia kontroli i egzekucji.

3. WNIOSKI DOTYCZĄCE TAC NA 2018 R.

Uprawnienia do połowów na 2018 r. zostaną ustalone na podstawie celów WPRyb oraz zgodnie z najlepszymi dostępnymi opiniami naukowymi²⁰. W przypadku braku opinii naukowych Komisja zastosuje zasadę ostrożnego zarządzania zasobami zgodnie z celami WPRyb.

3.1. Stada objęte oceną MSY

Warunkiem osiągnięcia celów WPRyb jest zwiększenie udziału stad poławianych w ilościach zgodnych z F_{MSY} . W związku z tym Komisja zamierza zaproponować wielkości TAC zgodnie z osiągnięciem F_{MSY} w przyszłym, tj. 2018 roku, w przypadku złożenia w tym roku wniosków dotyczących uprawnień do połowów. Pomoże to stopniowo doprowadzić do spełnienia zobowiązania prawnego określonego we WPRyb. Będzie to jednak wymagało zobowiązania ze strony Rady do dostosowania swoich decyzji do tego podejścia. W przypadku stad objętych oceną F_{MSY} Komisja zamierza wykorzystać dostępne wartości punktowe do czasu przyjęcia planów wieloletnich objętych przedziałami F_{MSY} .

W przypadku stad objętych oceną MSY eksploatowanych wspólnie z partnerskimi państwami trzecimi Komisja dalej dąży do osiągnięcia porozumienia z tymi państwami

¹⁸ Art. 15 ust. 14 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013 zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/812 z dnia 20 maja 2015 r., Dz.U. L 133 z 29.5.2015.

¹⁹ COM(2016) 396 final.

²⁰ Otrzymanymi od ICES oraz w stosownych przypadkach STECF i Naukowego Komitetu Doradczego GFCM.

w oparciu o takie samo podejście. W przypadku stad zarządzanych w ramach regionalnych organizacji ds. zarządzania rybołówstwem (RFMO) Komisja stosuje wytyczne negocjacyjne, które Rada określiła w odniesieniu do regionalnych organizacji ds. zarządzania rybołówstwem, oparte na takich samych standardach i zasadach jak w przypadku stad w UE.

3.2. Stada objęte planami wieloletnimi

Jeżeli chodzi o wieloletni plan dotyczący Morza Bałtyckiego – jedyny plan przyjęty od dnia wejścia w życie nowej WPRyb – określono w nim docelowe wskaźniki śmiertelności połowowej zgodne z dążeniem do zapewnienia MSY i będzie on stanowił podstawę TAC w Morzu Bałtyckim na 2018 r. Wskaźniki te, określone w opiniach naukowych, obejmują wszystkie poziomy śmiertelności połowowej, które w dalszej perspektywie prowadzą do poziomów biomasy, przy których możliwe jest wytworzenie MSY w perspektywie długofalowej.

Należy zastosować plany wieloletnie, które przyjęto przed wejściem w życie WPRyb z 2014 r. i które umożliwiają ustalanie uprawnień do połowów zgodnie z F_{MSY} w 2018 r. W przypadku programów, które nie są już zgodne z tym celem, ponieważ zakładają na przykład mniej ambitny cel, Komisja zamierza zaproponować TAC zgodnie z F_{MSY} na 2018 r.

3.3. Pozostałe stada

W przypadku stad, których nie objęto pełną oceną MSY, bierze się pod uwagę inne parametry. Proponowane TAC będą odzwierciedlały wszelkie zmiany w dostępnych opiniach naukowych, nie tworząc zagrożenia dla ochrony tych stad. Może tu wystąpić szereg różnych przypadków.

3.3.1. Stada, w przypadku których istnieją dane umożliwiające określenie parametrów zastępczych dla MSY

Stada te są oceniane przy użyciu modeli prognozowania tendencji i ICES przedstawia opinię ilościową dotyczącą połowów²¹. Podejście to będzie podobne jak w przypadku stad objętych pełną oceną MSY.

3.3.2. Stada z tendencjami ocenionymi na podstawie badań lub z szeregiem czasowymi połowów

W przypadku braku oceny F_{MSY} limity połowowe proponowane są w opiniach naukowych. Komisja skorzysta z doradztwa ICES w sprawie tych stad i przeanalizuje indywidualnie każdą sytuację, stosując zasadę ostrożnego zarządzania zasobami.

3.3.3. Stada z domniemaniem stabilności

W 2013 r. Rada postanowiła utrzymać wielkości TAC w stanie niezmiennym dla 26 stad do 2018 r., chyba że według opinii biologów istniałaby potrzeba dostosowania tych wielkości. Ogólnie rzecz biorąc, są to stada eksploatowane wyłącznie jako przyłowy o niskim poziomie wykorzystania kwot i małym znaczeniu gospodarczym, a zasób informacji na temat ich stanu jest ograniczony. Komisja zamierza nadal stosować to

²¹ Na podstawie parametru zastępczego dla F_{MSY} .

podejście, chyba że pojawią się wskazówki ICES umożliwiające weryfikację, w którym to przypadku rozważone zostaną korekty.

3.3.4. Stada, w odniesieniu do których nie wydano biologicznej opinii naukowej

W przypadku braku biologicznej opinii naukowej TAC należy proponować zgodne z zasadą ostrożnego zarządzania zasobami zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie WPRyb. Komisja ściśle współpracuje z ICES, aby w dalszym stopniu rozwijać narzędzia na potrzeby wypełnienia istniejących luk i mieć możliwość przyjmowania wniosków w bardziej systematyczny, z góry określony i przejrzysty sposób.

3.4. Dostosowania TAC i obowiązek wyładunku

Zgodnie z zasadami WPRyb uprawnienia do połowów w odniesieniu do stad podlegających obowiązkowi wyładunku należy ustalać na podstawie dokonanych połowów, a nie wyładunków, w oparciu o opinie naukowe. Korekty TAC stanowią część ogólnego pakietu środków mających na celu wdrożenie obowiązku wyładunku. Nie powinny one zagrażać realizacji celu F_{MSY} ani zwiększać śmiertelności połowowej.

Podobnie jak w 2017 r. Komisja rozważa dostosowanie TAC w przypadku stad objętych obowiązkiem wyładunku od 2018 r. W przypadkach, w których zatwierdzone lub kompletne dane dotyczące odrzutów nie są dostępne, Komisja zamierza ekstrapolować dane, aby obliczyć dostosowania TAC, jeżeli taka metodyka okaże się dopuszczalna, na podstawie opinii STECF.

Nie ma potrzeby dostosowania TAC w 2018 r. w odniesieniu do stad lub połowów, w przypadku których obowiązek wyładunku wejdzie w życie w 2019 r. Dostosowania TAC w odniesieniu do stad zarządzanych wspólnie z partnerami międzynarodowymi (państwa trzecie, RFMO) są przedmiotem konsultacji z tymi partnerami.

Po otrzymaniu pozytywnej oceny naukowej od ICES²² i w oparciu o wniosek Komisji Rada podjęła decyzję o odstąpieniu od TAC w przypadku zimnicy i storni na Morzu Północnym na początku 2017 r. Wiele zainteresowanych stron z zadowoleniem przyjęło ten krok, który ułatwia wykonywanie obowiązku wyładunku. Mając powyższe na uwadze, Komisja jest gotowa przedyskutować odstąpienie od innych TAC w przyszłości, przy braku zagrożenia dla ochrony stada oraz za zgodą ICES.

4. PODSUMOWANIE

Komisja nadal będzie dążyć do pełnego wdrożenia WPRyb i na rok 2018 zaproponuje uprawnienia do połowów zgodne z docelowymi poziomami MSY określonymi we WPRyb. Biorąc pod uwagę, że pierwszy plan wieloletni w ramach WPRyb już obowiązuje, przygotowany został grunt pod stopniowe wprowadzanie w innych basenach morskich UE tego priorytetowego instrumentu zarządzania jako środka służącego osiągnięciu głównych celów WPRyb.

²² ICES, wniosek UE dotyczący połączonego TAC dla zimnicy i storni oraz potencjalnych środków zarządzania poza limitami połowowymi, 10 marca 2017 r.

Wynik gospodarczy wielu flot wciąż się poprawia, a postępy w dążeniu do lepszego dostosowania zdolności połowowej do uprawnień do połowów były znaczące. Jeżeli chodzi o eksploatację zasobów, wciąż istnieją wyzwania w zakresie osiągnięcia docelowych poziomów MSY, w szczególności w przypadku Morza Śródziemnego i Morza Czarnego. UE musi zwiększyć wysiłki w obszarach, w których postępy następują wolno. Współpraca regionalna – w ścisłej konsultacji ze wszystkimi odnośnymi zainteresowanymi stronami, jak to zapisano we WPRyb – będzie odgrywała kluczową rolę w osiągnięciu tego celu.

HARMONOGRAM

Planowany harmonogram prac jest następujący:

Kiedy	Co
Czerwiec – wrzesień	Konsultacje społeczne dotyczące komunikatu
Maj/czerwiec/październik	Opinia ICES w sprawie stad
26 września	Seminarium z zainteresowanymi stronami dotyczące stanu stad Przyjęcie przez Komisję proponowanych TAC w odniesieniu do Morza Bałtyckiego
Październik	Posiedzenie Rady dotyczące proponowanych TAC w odniesieniu do Morza Bałtyckiego
Listopad	Przyjęcie przez Komisję proponowanych TAC w odniesieniu do Atlantyku / Morza Północnego / Morza Czarnego
Grudzień	Posiedzenie Rady dotyczące proponowanych TAC w odniesieniu do Atlantyku / Morza Północnego / Morza Czarnego